

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 71/2024 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om de skärpta kraven på avtalsbrandkårspersonal

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 71/2024 rd undertecknat av riksdagsledamot Paula Werning /sd:

På vilka bedömningar av konkreta olyckor grundar sig de skärpta kraven på kondition,

på vilket sätt har de skärpta kraven bedömts påverka tillgången till räddningspersonal och de brådskande tjänster som medborgarna får i hela landet, hur har man följt upp det eventuella resursunderskottet som åtstramningen orsakar och vid behov snabbt börjat åtgärda,

hur styr och övervakar inrikesministeriet i praktiken den kvalitativa och i synnerhet kvantitativa tillräckligheten av avtalspersonalens utbildning så att antalet nya avtalsbrandkåriste som fått tillräcklig utbildning för de praktiska uppgifterna är minst lika stort som de minskade resurserna som avtalsbrandkårernas naturliga avgång medför,

har inrikesministeriet genom en övergripande konsekvensanalys bedömt hur de längre kurserna för avtalspersonalen påverkar tillgången till undervisningspersonal och utbildningskostnaderna med beaktande av att inte ens utbildningsdeltagarens tid är helt gratis i samhället och

har man bedömt hur det högre kravet på utbildningsnivå påverkar å ena sidan antalet avtalspersonal och å andra sidan medborgarnas snabba tillgång till brådskande hjälp och bättre arbetsresultat i hela landet?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Inrikesministeriet har bland annat till uppgift att i enlighet med 23 § i räddningslagen (379/2011) leda, styra och utöva tillsyn över räddningsväsendet, svara för räddningsväsendets förberedelser och organisering i hela landet, samordna de olika ministeriernas och ansvarsområdenas verksamhet inom räddningsväsendet.

Välfärdsområdena ansvarar för ordnandet av räddningsväsendet inom sina områden. Välfärdsområdena kan producera tjänster som hör till räddningsverksamheten enligt 32 § i räddningslagen genom att skaffa dem av en avtalsbrandkår eller någon annan sammanslutning inom räddningsbranschen på det sätt som föreskrivs i lagen om välfärdsområden.

I enlighet med lagen om Räddningsinstitutet (607/2006) ansvarar Räddningsinstitutet utöver den utbildning som leder till examen för personal i huvudsyssla inom räddningsväsendet även för beredningen, uppdateringen och utvecklingen av läroplanen, utbildningen av utbildare, förandet av registret över utbildare samt produktionen av undervisningsmaterial för i räddningsverksamhet deltagande personal i bisyssla och personal hos en i 2 a § 1 mom. 5 punkten i räddningslagen avsedd avtalsbrandkår och andra sammanslutningar som ingått avtal.

Räddningsverksamheten styrs av flera lagar och förordningar. De viktigaste lagarna som styr verksamheten är arbetarskyddslagen (738/2002) och räddningslagen. I lagarna fastställs bland annat skyldigheterna för arbetstagare som deltar i räddningsverksamheten och den räddningsmyndighet som leder räddningsverksamheten samt deras behörighetskrav. Den räddningsmyndighet som leder räddningsverksamheten ansvarar för sin del i enlighet med arbetarskyddslagen för arbetarskyddet under räddningsverksamheten. Enligt 11 § i arbetarskyddslagen får arbete som kan medföra särskild fara utföras endast av en arbetstagare som är kompetent och som med avseende på sina personliga förutsättningar lämpar sig för arbetet.

Inrikesministeriet genomför sin styrningsuppgift enligt räddningslagen bland annat genom att ge anvisningar som styr räddningsväsendets verksamhet. Anvisningar har utarbetats för att förenhetliga verksamheten under räddningsväsendets uppdrag, främja arbetssäkerheten och tillämpa de bestämmelser som styr verksamheten. Vid uppdateringen av anvisningarna har man strävat efter att utöver ändringarna i bestämmelserna beakta bland annat den senaste informationen som erhållits vid utvecklingen av de tekniker och taktiker som använts i räddningsverksamheten. När man uppdaterat anvisningarna har man också analyserat uppgifter om arbetsolyckor och tillbud som drabbat räddningspersonalen. Ett av anvisningarnas centrala mål är att förbättra arbetssäkerheten för dem som arbetar med uppgifter inom räddningsverksamheten. Inrikesministeriets anvisningar har utarbetats och uppdaterats i samarbete med den arbetsgrupp som tillsatts för respektive arbete. Man har också strävat efter att bjuda in representanter för avtalsbrandkåren till arbetsgrupperna, så som man har gjort till exempel när man utarbetat anvisningar för räddningsväsendets dyknings- och yräddningsverksamhet.

Vid skötseln av en uppgift som avses i lagen om Räddningsinstitutet har Räddningsinstitutet utvecklat läroplaner och kursinnehåll för avtalspersonal. Läroplanerna och kurserna utvecklas bland annat för att svara på förändringar i verksamhetsmiljön. En av riskerna i samband med släckning av bränder är exponering för cancerframkallande föreningar. År 2022 har den internationella organ för cancerforskning (IARC) höjt släckning av bränder till den högsta cancerriskklassen. För

att minska exponeringen vid släckningsarbete har Räddningsinstitutet utvecklat effektiva släckningstekniker som medför mindre exponering. Målet med kursen om släckningstekniker är att öka kompetensen hos den personal som deltar i räddningsverksamheten i en arbetssäker och effektiv släckningsverksamhet med mindre exponering.

I inrikesministeriets senaste uppdaterade anvisningar som styr räddningsverksamheten har kraven på funktionsförmåga inte skärpts. Kraven på fysisk funktionsförmåga för krävande räddningsuppdrag som antecknats i anvisningarna är oförändrade och vid fastställandet av dem har man utnyttjat forskningsrön och expertbedömningar.

Inrikesministeriet ansvarar för styrningen av välfärdsområdena i enlighet med lagen om ordnande av räddningsväsendet. Enligt 15 § i lagen upprättar inrikesministeriet årligen en riksomfattande redogörelse för bedömning av genomförandet av ett räddningsväsende som motsvarar behoven och riskerna samt för bedömning av finansieringens tillräcklighet. I utredningen utnyttjas de redogörelser av välfärdsområdena som avses i 13 § och den expertbedömning av regionförvaltningsverken som avses i 14 §. I inrikesministeriets årliga utredning bedöms också tillgången till och tillräckligheten av räddningsväsendets personal i huvudsyssla och avtalspersonal.

Personalbristen inom räddningsväsendet och avtalsbrandkårernas betydelse som serviceproducent inom räddningsverksamheten samt förbättringen av räddningsväsendets arbetssäkerhet har också beaktats i regeringsprogrammet. I enlighet med regeringsprogrammet ökas antalet utbildningsplatser för räddningspersonal och avtalsbrandkårernas ställning och funktionsförmåga tryggas. Regeringen inleder också ett nationellt projekt för att förbättra arbetssäkerheten inom räddningsbranschen. Detta projekt genomförs i samarbete med programmet för ett gott arbete.

Personalbristen inom räddningsväsendet kan dock inte åtgärdas så att arbetssäkerheten för den personal som deltar i räddningsverksamheten äventyras. I räddningsverksamheten behövs personer med varierande fysiska funktionsförmåga och kompetens. Enligt arbetarskyddslagen är arbetsgivaren ansvarig för att se till att personalen har behörighet för sin uppgift. Ansvaret för att upprätthålla kompetensen och den fysiska funktionsförmågan ligger förutom hos arbetsgivaren även hos räddningspersonalen. En säker räddningsverksamhet är en rättighet för alla som deltar i räddningsverksamheten.

Helsingfors 18.3.2024

Inrikesminister Mari Rantanen